

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 26 lipca 2024 r.

Poz. 6672

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-II.4131.1.190.2024.4

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 22 lipca 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, ze zm.)

orzekam

nieważność zwrotów: "lub dochód w rodzinie" oraz "lub 2" zawartych w wierszu pierwszym, w kolumnie drugiej tabeli w § 3 ust. 1 uchwały nr III/19/2024 Rady Miejskiej Grabowa nad Prosną z dnia 20 czerwca 2024 r. w sprawie ustalenia szczegółowych warunków przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego świadczonych w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego oraz warunki odpłatności za te usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat, jak również trybu ich pobierania - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 20 czerwca 2024 r. Rada Miejska Grabowa nad Prosną podjęła uchwałę nr III/19/2024 w sprawie ustalenia szczegółowych warunków przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego świadczonych w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego oraz warunki odpłatności za te usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat, jak również trybu ich pobierania, zwaną dalej "uchwałą".

Uchwałę podjęto na podstawie: "art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.) oraz art. 97a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.)".

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 25 czerwca 2024 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Badana uchwała została podjęta w oparciu o przepis art. 97a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, ze zm.), zwanej dalej "u.p.s.", zgodnie z którym: "Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego świadczonego w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego oraz warunki odpłatności za te usługi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania".

W niniejszej sprawie zasadnym jest przywołać także dalsze regulacje art. 97a u.p.s.: "Usługi wsparcia krótkoterminowego są odpłatne do wysokości opłat, o których mowa w ust. 1. Osoba korzystająca z usług wsparcia krótkoterminowego nie ponosi opłat, jeżeli jej dochód nie przekracza kwoty kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej" (ust. 3), "Różnicę między ustaloną odpłatnością osoby korzystającej z usług wsparcia krótkoterminowego a opłatą za usługi, o której mowa w ust. 1, ponosi gmina, która przyznała osobie usługi wsparcia krótkoterminowego" (ust. 4). Z kolei art. 97a ust. 1 u.p.s., do którego odwołują się cytowane regulacje ust. 3 i 4, stanowi: "W przypadku świadczenia przez dom pomocy

społecznej usług wsparcia krótkoterminowego rada gminy lub rada powiatu właściwa dla tego domu pomocy społecznej określa, w drodze uchwały, wysokość opłat za godzinę świadczenia usług, w przypadku usług wsparcia krótkoterminowego świadczonego w formie dziennej, oraz za dzień pobytu, w przypadku świadczenia usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego".

Uchwała podejmowana na podstawie art. 97a ust. 2 u.p.s. stanowi akt prawa miejscowego. Zgodnie z treścią art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.), zwanej dalej "Konstytucją RP", organy samorządu terytorialnego ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie. Z kolei przepis art. 7 Konstytucji RP obliuguje organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa. Zasada praworządności wyrażona w art. 7 w zw. z art. 94 Konstytucji RP wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Każde unormowanie wykraczające poza udzielone upoważnienie jest naruszeniem normy upoważniającej i zarazem naruszeniem konstytucyjnych warunków legalności aktu prawa miejscowego wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego (por. wyrok NSA z 14 grudnia 2011 r., II OSK 2058/11; CBOSA). Zakres upoważnienia musi być zawsze ustalany przez pryzmat zasad demokratycznego państwa prawnego, działania w granicach i na podstawie prawa oraz innych przepisów regulujących daną dziedzinę.

Normę kompetencyjną wynikającą z art. 97a ust. 2 u.p.s. w zakresie określenia warunków odpłatności za usługi wsparcia krótkoterminowego, Rada Miejska Grabowa nad Prosną zrealizowała w § 3 uchwały. Zgodnie z ust. 1 tego paragrafu: "Wysokość odpłatności za usługi wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego i w formie pobytu dziennego, ponoszona jest w granicach określonych poniższą tabelą: [...]". Z zamieszczonej dalej tabeli wynika, że procentowo ustalona wysokość odpłatności za przedmiotowe usługi została uzależniona od "dochodu osoby lub dochodu w rodzinie określonego wg. kryterium art. 8 ust. pkt 1 lub 2 ustawy o pomocy społecznej" (cytowany zwrot pochodzi z wiersza pierwszego, kolumny drugiej tabeli). Jeżeli tak określony dochód wynosi "do 100%", odpłatności nie ponosi się (0%), jeżeli "powyżej 100% do 150%" - odpłatność wynosi 70%, jeżeli "powyżej 150% do 200%" - 80%, a w przypadku dochodu "powyżej 200%" - odpłatność została ustalona na poziomie 100%.

W ocenie organu nadzoru, Rada Miejska Grabowa nad Prosną, określając w omawianej tabeli procentowe wysokości odpłatności za usługi wsparcia krótkoterminowego, w zależności od "dochodu osoby lub dochodu w rodzinie określonego wg. kryterium art. 8 ust. pkt 1 lub 2 ustawy o pomocy społecznej", w sposób istotny naruszyła art. 97a ust. 3 zdanie drugie u.p.s.

W art. 97a ust. 3 u.p.s. ustawodawca wyraźnie określił górne i dolne granice ponoszenia odpłatności za przedmiotowe usługi, wskazując, że: "Usługi wsparcia krótkoterminowego są odpłatne do wysokości opłat, o których mowa w ust. 1. Osoba korzystająca z usług wsparcia krótkoterminowego nie ponosi opłat, jeżeli jej dochód nie przekracza kwoty kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej".

W myśl art. 8 ust. 1 u.p.s.: "Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, z zastrzeżeniem art. 40, art. 41, art. 53a i art. 91, przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776 zł, zwanej dalej «kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej»,
- 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600 zł, zwanej dalej «kryterium dochodowym na osobę w rodzinie»,
- 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej «kryterium dochodowym rodziny»

- przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej".

Ustawową przesłanką nieponoszenia opłaty przez osobę korzystającą z usług wsparcia krótkoterminowego, przewidzianą w art. 97a ust. 3 u.p.s., jest nieprzekroczenie kwoty kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej, a zatem kwoty kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 u.p.s. (na dzień podjęcia badanej uchwały: 776 zł). Należy też podkreślić, że ustawodawca nie uzależnia tego zwolnienia od tego, czy osoba korzystająca z usług jest osobą samotną, czy też osobą w rodzinie. Zwolnienie, o którym mowa w art. 97a ust. 3 zdanie drugie u.p.s., dotyczy zatem każdego beneficjenta przedmiotowych usług, niezależnie od wspomnianej okoliczności.

Tymczasem z tabeli zamieszczonej w § 3 ust. 1 uchwały wynika, że przyjęty przez Radę Miejską Grabowa nad Prosną mechanizm ustalania procentowych poziomów odpłatności za usługi krótkoterminowe uzależniony jest od tego, czy usługobiorca jest osobą samotnie gospodarującą, czy też osobą w rodzinie, innymi słowy, czy jej dochód przekracza kryterium dochodowe określone odpowiednio w art. 8 ust. 1 pkt 1 lub 2 u.p.s. Tym samym osoba w rodzinie korzystająca z usług krótkoterminowych, której dochód przekracza kryterium, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 u.p.s. (600 zł), ale nie przekracza kryterium określonego w art. 8 ust. 1 pkt 1 u.p.s. (776 zł), zobowiązana będzie do ponoszenia odpłatności za przedmiotowe usługi w wysokości 70%. Takie rozwiązanie pozostaje w wyraźnej sprzeczności z wolą ustawodawcy wyrażoną w art. 97a ust. 3 zdanie drugie u.p.s.

Powyższe uzasadnia stwierdzenie nieważności § 3 ust. 1 w zakresie zwrotów: "lub dochód w rodzinie" i "lub 2" zawartych w wierszu pierwszym, w kolumnie drugiej tabeli.

Na marginesie organ nadzoru wskazuje, że w treści częściowo kwestionowanej regulacji tabeli, rada pominęła numerację ustępu ("art. 8 ust. pkt 1 lub 2"). Nie powinno jednak budzić wątpliwości, że chodzi o ust. 1 w art. 8 u.p.s.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miejska Grabowa nad Prosną

Burmistrz Miasta i Gminy Grabów nad Prosną